

nimest: Špaania maal, Mehhiiko maal, Kumba saare peal, Mauillas, Ameerika loel ja lõuna priiriikides j. n. e. — Sellest on näha, et Brantsüste keelt $\frac{1}{2}$ nii palju räägitsatkie kui Ingliid keelt ja $\frac{3}{4}$ nii palju kui vene ja $\frac{2}{3}$ nii palju, kui Saksa keelt. — Raa aabitse suurus on igas keelus mõndasugune; nõnda on: Saksa ja Ingliste keelus 26 tähta, Brantsüste keelus 25, Itaalia f. 20, Špaania f. 27, Slaavi f. 42, vene f. 36, Ladina f. 22, Kreeka f. 24, Hebreja f. 22, Araabia f. 28, Persia f. 31, Türgi f. 28, Bana India f. (Sanškrit) 44 ja Hiina f. on 214 tähte.

Paeva ja kuu warjutamisest.

Kalendri esimese lehe teise külje peal seisab igal aastal: „Paeva ja kuu warjutamised.” Noh, olgu peale, see peab nõnda olema. Et aga ehk mõni kalendrislugeja mitte vete ei tea, mis see tähendab ning kuidas seda mõista, siis tahab sün lühidelt selle üle rääkida ja seletust anda.

Vanal ajal, kui inimede teadused veel nii ei olnud edenud, kui nüüd, paavivad päewa ja kuu warjutamised rahvast suure ehmatusesse ning täis hirmut, seepärast, et naad seda Jumala viha märgiks nägivad ja öeldi, naad olla kõitlanguste õnnetusste eesjuhid. Nüüdsel ajal aga, kus warjutamise põhju tunnakse, nii et wöib hakkatuist ning lõpetuist aasta ehk lahte etteütseda, on see äbäuslik faktus ja hirm kaa kadunud. — Mil kombel aga süninivad päike ja kuu warjutamised? — Naad süninivad nii: kuu käib maakera ümber ja maakera rändab päikesepäevade ümber. Juhtuvad nüüd need kelm keha ühte joone, siis peab, et kuu ega maakera mitte läbiivaadetavad kehad ei ole, üks maailma keha oma taha pikka warju viskamo, kui päike tema peale paistab. Kui nüüd maakera kuu warju juhtub, siis saab seesama jagu maast, kuhu kuu-vari langeb, äras warjutud ja kuu warjutab meil sel kombel üht suuremat ehk väiksemat jagu päikesest ära; meil on siis: päewa warjutamine. Kui aga kuu maakera warju siisse juhtub, siis saab kuu